

Bekwaamheidseisen

Leid(st)ers montessoribasisonderwijs

Augustus 2005

Keuze van competenties

Het Samenwerkingsorgaan Beroepskwaliteit Leraren (SBL, www.lerarenweb.nl) onderscheidt zeven competentiegebieden:

1. Interpersoonlijk competent
 2. Pedagogisch competent
 3. Didactisch competent
 4. Organisatorisch competent
 5. Competent in samenwerken met collega's
 6. Competent in samenwerken met de omgeving
 7. Competent in reflectie en ontwikkeling
- Persoonlijke effectiviteit en professionele diepgang

De specifieke handelingsbekwaamheden van de leid(st)ers montessoribasisonderwijs gelden voor alle leid(st)ers montessoribasisonderwijs. Deze bekwaamheidseisen zijn op beschrijvend niveau geformuleerd in de bovengenoemde zeven competentiegebieden en in persoonlijke effectiviteit en professionele diepgang. Deze laatste wordt niet als competentie genummerd. Deze is toegevoegd omdat het bijzondere kenmerken zijn en diepgang weergeven van het professioneel handelen van leidsters montessoribasisonderwijs.

De bekwaamheidseisen zoals die in dit stuk zijn beschreven zijn als zodanig door de vergadering van de Nederlandse Montessori Vereniging en de directies van Hogescholen met een montessoriopleiding en cursusleiders in de vergadering van 7 oktober 2003 vastgesteld.

De beschreven bekwaamheidseisen zijn middels een schriftelijke enquête door directies en leidsters van montessoribasischolen, in de praktijk van alledag getoetst. Passen de beschreven bekwaamheidseisen op de praktijk van alledag?

Afstemming van de beschrijving van de bekwaamheidseisen op de alledaagse praktijk heeft in 2004 plaatsgevonden.

In het overleg tussen van de Nederlandse Montessori Vereniging en de directies van Hogescholen met een montessoriopleiding en cursusleiders WMO is in augustus 2005 de definitieve beschrijving vastgesteld.

De bekwaamheidseisen gelden voor alle leid(st)ers montessoribasisonderwijs. Waar in de tekst staat 'leidster' wordt ook bedoeld 'leider'.

De tekst in de rechterkolom geldt als de hoofdtekst, in de linkerkolom staan de operationalisering van de bekwaamheden in gedragstermen geformuleerd.

Drs. W. Voskuilen
Drs. E. Westra

1 Interpersoonlijk competent

Een leidster die interpersoonlijk competent is, heeft persoonlijk contact met het individuele kind en heeft waardering voor en erkent de individuele ontwikkeling en ontplooiing van ieder kind in de groep. Zij stemt af op wat kinderen bezig houdt en zorgt ervoor dat er een goede sfeer van samenwerken en samenleven heerst. Ze kan omgaan met de dynamiek van een heterogene groep.

Een interpersoonlijke competente leidster (individueel)

- leidt en begeleidt
- volgt en stuurt
- treedt terug en geeft ruimte
- ontvangt en bevestigt
- stimuleert de communicatie en samenwerking

Bekwaamheidseis

Van een leidster mag geëist worden dat zij zich bewust is van eigen houding en gedrag én de invloed daarvan op de kinderen en dat zij inlevingsvermogen bezit.

Dat zij voldoende kennis en vaardigheid in huis heeft om op het gebied van communicatie contact met de kinderen tot stand te brengen. Uitgaande van de verschillen tussen kinderen die zichtbaar zijn in de verschillende "Perioden van groei" weet zij een juiste basis te leggen voor ontwikkeling en samenwerking.

Dat houdt in

- dat zij contact maakt met ieder kind in haar groep en ervoor zorgt dat ieder kind contact kan maken met haar en er een professionele relatie wordt opgebouwd.
- dat zij een goede samenwerking met en tussen de kinderen tot stand brengt
- dat zij door haar wijze van communiceren, het kind stimuleert tot zelfstandige verwerking van gevoelens en ervaringen
- dat zij voor het kind belangrijke ervaringen en thema's op groepsniveau bespreekbaar maakt
- dat zij aan ieder kind veiligheid en geborgenheid biedt.

- ✓ is op theoretisch niveau op de hoogte van de antropologie van Maria Montessori.
- ✓ is op een praktisch niveau op de hoogte van de montessoriantropologie, communicatietheorieën, groepsdynamica en interculturele communicatie én van de implicaties daarvan voor haar eigen doen en laten
- ✓ ziet en verwoordt wat er gebeurt in de groep
- ✓ weet met aandacht het proces te volgen en kan afwachten
- ✓ luistert naar en reageert op de kinderen
- ✓ geeft de kinderen een eigen inbreng en verantwoordelijkheid
- ✓ leeft het gewenste gedrag voor in wellevendheid en taalgebruik

2 Pedagogisch competent

Een leidster die pedagogisch competent is, weet dat zij in een werktraditie staat waarin opvoeding en onderwijs met elkaar zijn verbonden, waarbij kosmische opvoeding het fundament vormt. Zij heeft vertrouwen in de potentiële mogelijkheden van het kind om zodoende 'zelfopvoeding' een kans te geven. Zij zorgt voor een voorbereide omgeving waarbinnen uitdaging, vertrouwen, veiligheid en opvoeding tot zelfstandigheid tot uitdrukking komen.

Zij kan werken in een heterogene groep, onderschrijft de waarde ervan en is in staat kinderen te benaderen vanuit verschillende opvoedingsstijlen.

Zij zorgt er voor dat de kinderen

- weten dat ze erbij horen en welkom zijn
- weten dat ze gewaardeerd worden
- gestimuleerd worden in het ontwikkelen van hun vermogens en de vrijheid hebben voor het begaan van eigen leerwegen
- uitgedaagd worden om initiatieven te nemen en zelfstandig te werken.
- leren verantwoordelijkheid voor hun keuzes te dragen
- op een respectvolle manier met elkaar omgaan en verantwoordelijkheid te nemen voor elkaar en de omgeving
- de gelegenheid krijgen en geprikkeld worden om binnen een Periode van groei zich zelf te kunnen zijn

Bekwaamheidseis

Van een leidster mag geëist worden dat zij een werkconcept bezit dat aangeeft hoe zij de samenhangende montessorivisie op ontwikkeling, opvoeding en onderwijs gestalte geeft in haar dagelijks handelen.

Zij is in staat de kosmische houding centraal te stellen.

Van haar mag geëist worden dat zij voldoende pedagogische kennis, inzicht en vaardigheid in huis heeft om het juiste evenwicht tussen veiligheid en uitdaging in de voorbereide omgeving tot stand te brengen.

Zij erkent dat het kind een acterende mens is, zelf keuzes kan maken en zelf verantwoordelijkheid wil dragen en vindt het belangrijk dat kinderen van elkaar leren.

- ✓ is op theoretisch niveau op de hoogte van de pedagogische uitgangspunten van Maria Montessori
- ✓ is vertrouwd met verschillende opvoedingspraktijken vanuit de montessoripedagogiek, de huidige tijd én met de culturele bepaaldheid daarvan
- ✓ is bekend met kosmische visie van Maria Montessori op mens en wereld
- ✓ is vertrouwd met de leefwereld van het basisschoolkind, hun basisbehoeften, verwachtingen en ontwikkeling én met de problemen die zich daarbij voordoen
- ✓ is bekend met ontwikkelingen binnen de "Perioden van groei"; kan een voorbereide omgeving kosmisch inrichten in aansluiting op de ontwikkelingsbehoefte van de kinderen

- ✓ laat kinderen individueel werken en samenwerken
- ✓ kan individuele kinderen in een heterogene groep begeleiden

- ✓ waardeert de inbreng van kinderen, is nieuwsgierig naar hun ideeën en is be-moedigend in haar optreden
- ✓ maakt het kind bewust van zijn mogelijk-heden en verantwoordelijkheid om deze mogelijkheden te gebruiken ten behoeve van de gemeenschap
- ✓ ontwikkelt bij het kind een houding als kosmisch besef, besef van medeverant-woordelijkheid en een gevoel van be-wondering en verwondering
- ✓ registreert ontwikkelingsstappen en biedt hulp bij geconstateerde belemmeringen
- ✓ creëert situaties vanuit de observatie waarin samenwerkingsgedrag wordt uit-gelokt en gestimuleerd
- ✓ bespreekt met de kinderen de onderlinge sfeer en de omgang met elkaar
- ✓ stelt in samenspraak met de kinderen gedragsafspraken vast en weet hoe zij die aanbiedt en handhaaft

Zij is door signaleren en observeren in staat te onderkennen welke specifieke ondersteuning kinderen nodig hebben bij het volgen van de gevoelige perioden, bij het werken en de ontwikkeling van werkhouding, bij hun identiteitsontwikkeling en bij de ontwikkeling van hun intelligentie.

Dat houdt in

- dat zij voorwaarden kan creëren die de afhanke-lijkheid doen afnemen en de zelfstandigheid doen groeien
- dat zij situaties kan creëren die kinderen in staat stelt onderzoek te doen binnen voor hen beteke-nisvolle contexten
- dat zij de persoonlijkheid van elk individu eerbie-digt, ongeacht aanleg en verworvenheden
- dat zij zich openstelt voor de behoeftes en verlan-gens van de kinderen, nieuwsgierig is, interesse en respect toont
- dat zij kinderen zó kan begeleiden dat zij aan-dacht houden voor het werk van hen zelf en res-pect hebben voor het werk van anderen
- dat zij met bewuste strategieën kinderen helpt om zelfstandig, geconcentreerd en taakgericht te wer-ken ten einde hun ontwikkeling te stimuleren
- dat zij een goed beeld heeft van het sociale kli-maat in een groep kinderen en van het individuele welbevinden en de morele ontwikkeling van de kinderen
- dat zij blijk geeft van positieve verwachtingen t.o.v. het gedrag van kinderen
- dat zij zicht heeft op de regels en afspraken die nodig zijn voor een positief sociaal klimaat en ontwikkeling van zelfstandigheid
- dat zij haar aanpak of benadering evalueert en zonedig bijstelt, voor individuele kinderen en de hele groep

3 Didactisch competent

Een leidster die didactisch competent is, ontwerpt een uitnodigende leeromgeving. Dat wil zeggen dat zij

- ❑ de leeromgeving zodanig inricht dat kosmisch onderwijs centraal staat.
- ❑ de relatie legt tussen opvoeding- en leerdoelen enerzijds en de essentie van materiaal en werkwijzen anderzijds
- ❑ kinderen leert gebruik maken van de voorbereide omgeving
- ❑ onderwijsinhoudelijke keuzes maakt in samenhang met de identiteit van de school en het schoolconcept
- ❑ inhouden kan selecteren door een kritische weighing tussen de ontwikkeling van het kind en de algemene doelen die gesteld zijn
- ❑ diagnostisch kan onderwijzen, dus materiaalaanbiedingen en instructie kan afstemmen op ontwikkelingskarakteristieken van het kind
- ❑ een actieve leerhouding bij kinderen bevordert en kinderen motiveert hun leertaken met succes af te ronden
- ❑ de kinderen leert leren, door gebruik te maken van verschillende strategieën en heuristieken

- ✓ beheerst de leerinhouden van de vak- en vormingsgebieden op eind bovenbouw +niveau
- ✓ kent de opbouw van de leerinhouden in leerlijnen en met de samenhang daartussen
- ✓ kent de relevantie van de leerinhouden voor het kind en weet hoe het kind die leerinhouden gebruikt
- ✓ kan de verworven leerinhouden benoemen en registreren
- ✓ heeft kennis van de didactiek van de montessoriwerkwijze en het montessorimateriaal en overige didactische hulpmiddelen, waaronder ict.
- ✓ is vertrouwd met hoe kinderen leren, wat hun leerbehoeften zijn, hoe zij zich ontwikkelen en welke problemen zich daarbij kunnen voordoen
- ✓ kan kinderen ondersteunen in het ontwikkelen van planmatig gedrag
- ✓ kan op grond van signalering en observatie de juiste keuzes maken voor verdere begeleiding

Bekwaamheidseis

Van een leidster mag dus geëist worden dat zij voldoende vakkennis en didactische vaardigheid in huis heeft om een uitdagende leeromgeving tot stand te brengen vanuit de montessoriwerkwijze.

Dat zij in staat is om het montessorimateriaal en overige didactische hulpmiddelen op een eigentijdse en een professionele, planmatige manier in te zetten en aan te passen aan individuele ontwikkelingen van kinderen.

- ✓ ontwerpt en gebruikt verschillende werkvormen zoals: individuele les, materiaal les, groepsles, algemene- of ontwikkelingsles, les in 3 periode, stilteles en streeplopen
- ✓ kan materialen en lessen zodanig aanbieden dat het kind weet wat er van hem wordt verwacht en zelfstandig aan het werk gaat
- ✓ biedt kinderen de ruimte om zichzelf doelen te stellen en onderzoek te doen
- ✓ biedt ruimte voor verschillende manieren van werken en zelfontdekkend leren, om daarmee de zelfstandigheid van kinderen te bevorderen
- ✓ evalueert samen met het kind en de kinderen het resultaat van hun werk geeft feedback op de manier waarop ze werken
- ✓ kan een kindvolgsysteem gebruiken en benutten
- ✓ doet op basis van signalering, observatie en registratie betrouwbare uitspraken over de ontwikkeling van kennis en vaardigheid van de kinderen en indien nodig op basis van diagnose en/of toetsing
- ✓ kan onderwijsinhouden selecteren en aanpassen op alle niveaus van leren en ontwikkeling

Dat houdt in

- dat zij het eigen lokaal als voorbereide kosmische omgeving kan inrichten en afstemmen op de leerbehoefte van kinderen
- dat zij naast het montessorimateriaal aanvullende/hulpmaterialen in de voorbereide omgeving kan plaatsen t.b.v. het doen van onderzoek binnen het kosmische kader
- dat zij in algemene lijnen aan kan geven hoe KOO gerealiseerd wordt
- dat zij materiaallesjes en andere montessori-werkvormen kan hanteren en de aandacht van het kind kan vasthouden
- dat zij in haar houding tot uitdrukking kan brengen of ze observeert, inwijdt of ingrijpt
- dat zij op systematische wijze zelf (hulp)materialen die voor het leerproces van belang zijn kan selecteren, ontwikkelen en vormgeven
- dat zij een goed beeld heeft van de mate waarin de kinderen de leerinhoud beheersen en van de manier waarop ze hun werk aanpakken
- dat zij op basis van observaties tijdens activiteiten nieuwe doelen, werkvormen, instructie of individuele begeleiding kan formuleren, aangepast aan het individuele kind of de hele groep
- dat zij die activiteiten en de effecten ervan evalueert en zonodig bijstelt, voor de hele groep en ook voor individuele kinderen

4 Organisatorisch competent

Een leidster die organisatorisch competent is, beschikt over capaciteiten die het geïndividualiseerde werken in een heterogene groep mogelijk maakt. Zij zorgt voor een overzichtelijke, ordelijke, werkgerichte sfeer in de groep. Zij zorgt er voor dat ze

- ❑ voldoende ruimte biedt aan eigen initiatief en duidelijkheid creëert door het maken van werkafspraken met individuele kinderen en de variabele groepen
- ❑ tijd vrijmaakt voor signalering-, observatie-, registratie- en evaluatiemomenten
- ❑ voldoende ruimte geeft aan de werkcurves van het kind waardoor er voldoende tijd overblijft voor ononderbroken werken
- ❑ de werktijd t.o.v. andere activiteiten centraal stelt
- ❑ werken naar eigen keuze, tempo, duur en cyclus
- ❑ werken op eigen niveau mogelijk maakt
- ❑ probleemsituaties voorkomt door de werksituatie van te voren te overdenken en afgewogen beslissingen te nemen

Bekwaamheidseis

Van een leidster mag dus geëist worden dat zij voldoende organisatorische kennis en vaardigheid in huis heeft om in haar groep een goed leef- en werkklimaat tot stand te brengen. Dit op basis van signalering, observatie en evaluatie.

Op een professionele manier, d.w.z. overzichtelijk, ordelijk en taakgericht.

Dat houdt in

- ❑ dat zij adequaat met tijd en middelen omgaat
- ❑ dat de meeste tijd is ingeruimd voor ononderbroken zelfstandig werken
- ❑ dat zij op een veilige, ordelijke en doelmatige manier haar groep inricht en de materialen en hulpmiddelen toegankelijk maakt
- ❑ dat zij materiaal en hulpmiddelen afstemt op de leerdoelen en de leeractiviteiten
- ❑ dat zij in onverwachte situaties op een professionele manier improviseert en prioriteiten stelt

- ✓ is bekend met die aspecten van klasmanagement die voor het montessorionderwijs relevant zijn
- ✓ is bekend met de technieken van signaleren, observeren, registreren en evalueren

- ✓ hanteert op een consequente manier concrete, functionele en door de kinderen gedragen procedures en afspraken
- ✓ kan de organisatie van de groep aan zonder vast lesrooster
- ✓ gebruikt organisatievormen, materiaal en leermiddelen die leerdoelen en leeractiviteiten ondersteunen
- ✓ houdt een planning aan die bij de kinderen bekend is
- ✓ kan tijd vrijmaken voor signaleren, observeren, registreren en evalueren

- ✓ is op praktisch niveau bekend met methodieken voor samenwerking en intervisie
- ✓ is op de hoogte van modellen voor kwaliteitszorg en methodieken voor onderwijsverbetering en schoolontwikkeling
- ✓ gaat werkrelaties aan die voor het werk of voor de school van belang zijn
- ✓ spreekt collega's aan en is zelf aanspreekbaar, ook als het gaat om het vragen of geven van hulp bij het werk
- ✓ stelt vragen: zodanig dat collega's worden gestimuleerd na te denken over eigen gedrag en de werking daarvan op de ontwikkeling van kinderen
- ✓ is bereid feedback te geven en te ontvangen

5 Competent in samenwerken met collega's

Een leidster die competent is in het samenwerken met collega's, levert haar bijdrage aan een goed pedagogisch en didactisch klimaat op haar school, aan goede onderlinge samenwerking en aan een goede schoolorganisatie.

Dat betekent dat de leidster

- goed met collega's communiceert en samenwerkt
- een constructieve bijdrage levert aan vergaderingen en andere vormen van schooloverleg
- in teamverband zoekt naar een kosmische voorbereide omgeving

Bekwaamheidseis

Van een leidster mag dus geëist worden dat zij een collegiale houding heeft en voldoende collegiale vaardigheden om een professionele bijdrage te leveren aan een goed pedagogisch en didactisch klimaat van haar school, aan goede werkverhoudingen en een goede schoolorganisatie.

Dat houdt in

- dat zij informatie die voor de voortgang van het werk van belang is, met collega's deelt en dat zij de informatie die zij van collega's krijgt, zelf ook benut
- dat zij anderen kan stimuleren bij het nadenken over doel, inhoud en werkwijze vanuit KOO
- dat zij kinderen volgens de afgesproken procedures over signalering, observatie en registratie kan bespreken
- dat zij een constructieve bijdrage levert aan verschillende vormen van overleg en samenwerking op school
- dat zij collegiale consultatie en intervisie geeft en ontvangt
- dat zij een bijdrage levert aan de ontwikkeling en verbetering van haar school in het algemeen en in het bijzonder aan de plaats van de periodes van zelfstandig werk

6 Competent in samenwerken met de omgeving

Een leidster die competent is in het samenwerken met de omgeving, levert – in het belang van de kinderen – een bijdrage aan een goede samenwerking met mensen en instellingen in de omgeving van de school.

Dit betekent dat de leidster

- ❑ communicatief vaardig is en goede contacten onderhoudt met de ouders van de kinderen
- ❑ de ouders in voor hen begrijpelijke termen, de ontwikkeling van hun kind kan weergeven
- ❑ goede contacten onderhoudt met andere mensen en instellingen die ook te maken hebben met de kinderen

Bekwaamheidseis

Van een leidster mag dus geëist worden dat zij voldoende kennis en vaardigheid in huis heeft om goed samen te werken met mensen en instellingen die betrokken zijn bij de kinderen en haar school.

Dat houdt in

- ❑ dat zij op een professionele manier aan ouders en andere belanghebbenden de door haar verzamelde informatie geeft over de kinderen en dat zij de informatie die zij van hen krijgt zelf ook benut
- ❑ dat zij op een constructieve manier deelneemt aan verschillende vormen van overleg met mensen en instellingen buiten de school
- ❑ dat zij haar professionele opvattingen en werkwijze met betrekking tot een kind aan ouders en andere belanghebbenden verantwoordt en in gezamenlijk overleg zonodig haar werken met dat kind aanpast

- ✓ is bekend met de leefwereld van ouders en hoe zij daar rekening mee moet houden in haar doen en laten als leidster
- ✓ is op de hoogte van de professionele infrastructuur waar haar school onderdeel van is
- ✓ praat op een open en constructieve manier met ouders over de kinderen
- ✓ kan op concrete wijze de ontwikkeling van het kind documenteren
- ✓ spreekt mensen en instellingen buiten de school aan die met de kinderen te maken hebben en is ook zelf voor die mensen en instellingen aanspreekbaar
- ✓ weet belemmerende omgevingsfactoren die ontwikkeling van kinderen in de weg staan op te sporen en te benoemen

7 Competent in reflectie en ontwikkeling

Een leidster die competent is in reflectie en ontwikkeling, denkt voortdurend na over haar beroepsopvattingen en haar professionele bekwaamheid.

Dat betekent dat de leidster

- goed weet wat zij belangrijk vindt in haar beroep en van welke waarden, normen en onderwijskundige opvattingen zij uitgaat
- een goed beeld heeft van haar eigen competenties, haar sterke en zwakke kanten
- zich op een planmatige manier verder ontwikkelt

Bekwaamheidseis

Van een leidster mag geëist worden dat zij voldoende kennis en vaardigheden in huis heeft om zowel haar opvattingen over het beroep, haar rol als opvoeder als ook haar eigen lerarenbekwaamheid te onderzoeken, expliciteren en ontwikkelen.

Dit houdt in

- dat zij planmatig werkt aan de ontwikkeling van haar bekwaamheid, op basis van een goede analyse van haar competenties
- dat zij haar persoonlijke visie kan toetsen en waarnodig aanpassen aan de actuele werksituatie
- dat veranderingen en vernieuwingen toetst op het versterken van het onderwijsconcept en haar welbevinden daarin
- dat zij deelneemt aan supervisie en intervisies en daaraan consequentie van het eigen handelen verbindt
- dat zij zich inspant de grondslag van de school in haar handelen tot uitdrukking te brengen naar kinderen, ouders en andere betrokkenen
- dat zij reflecteert op ervaringen in het werk
- dat zij zich schoolt en vakliteratuur bijhoudt
- dat zij reflecteert op uitkomsten van nascholing en daarvan gebruikt maakt

- ✓ heeft voldoende gedragspsychologische kennis om haar eigen gedrag en dat van anderen te begrijpen en te analyseren
- ✓ brengt onder woorden wat voor haar in het beroep belangrijk is en vanuit welke professionele opvattingen zij werkt
- ✓ brengt haar beroepsopvatting en werkhouding in verband met de (onderwijskundige) identiteit van de school
- ✓ kijkt kritisch naar haar werk (evaluatie, reflectie en feedback van anderen) om haar werk daarmee verder te ontwikkelen
- ✓ benoemt haar sterke en zwakke kanten, formuleert leervragen en werkt daar planmatig aan
- ✓ is op de hoogte van kenmerkende ontwikkelingen in het montessorionderwijs
- ✓ kan de montessorivisie voorleven en keuzes maken op basis van reflectie

In deze categorie zijn alleen de algemene kenmerken van de cyclus van professioneel handelen beschreven (die uitstijgen boven de beschrijvingen die bij de afzonderlijke competenties zijn opgenomen)

- ✓ is bekend met de theorie van de trits montessoriantropologie, -pedagogiek en de didactische consequentie hiervan voor haar praktisch handelen
- ✓ kent de kosmische uitgangspunten die ten grondslag liggen aan het montessorionderwijs

Persoonlijke effectiviteit en professionele diepgang

Een leidster montessoribasisonderwijs weet alle elementen in de cyclus van het professioneel handelen zodanig te integreren dat zij zich t.o.v. andere vormen van basisonderwijs durft te profileren en afstand durft te nemen door haar toegenomen praktische- en theoretische kennis van het montessorionderwijs. Dat betekent dat de leidster

- haar visie kan onderbouwen en vasthouden
- haar keuzes op grond van argumenten t.o.v. anderen kan formuleren
- vasthoudend is in de ontwikkelde visie op montessorioopvoeding en -onderwijs

Bekwaamheidseis

Van een leidster mag dus geëist worden dat zij voldoende kennis en vaardigheden in huis heeft om haar handelen te kunnen beargumenteren, verantwoorden en plaatsen in de montessoritheorie en daarbuiten.

Dit houdt in

- dat zij de verschillen tussen kinderen als uitgangspunt neemt
- dat zij basisbehoeften van kinderen centraal stelt
- dat zij vrijheid van werkduur, werkcyclus, werktempo en werkkeuze centraal stelt
- dat zij kiest voor het werken met vrijheid van lesroosters
- dat zij vanuit “Perioden van groei” de voorbereide omgeving kan vormgeven
- dat zij kinderen van 4 t/m 12 jaar indeelt in heterogene leeftijdsgroepen (bij voorkeur van 4 – 6 jaar, 6 – 9 jaar en 9 -12 jaar)
- dat zij afstemmingsbeslissingen neemt op grond van observatie en registratie
- dat zij belemmeringen opspoort en hulp kan geven bij stagnatie in de ontwikkeling
- dat zij per definitie zorg draagt voor betekenisgevend onderwijs
- dat zij haar onderwijs kan relateren aan de beschreven kerndoelen